

Aluehallintovirasto

 Uudenmaan ELY - keskus
 ELY - centralen i Nyland
 Etelä-Suomi

03 -02- 2017

UUDELY/

PÄÄTÖS
Nro 41/2017/2

Dnro ESAVI/10182/2015

 Annettu julkipanon jälkeen
 6.2.2017

ASIA

Kahden sillan rakentaminen Porvoonjoen yli ja valmistelulupa, Lahti

HAKIJA

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on 9.12.2015 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa kahden sillan rakentamiseen Porvoonjoen yli Kukonkosken siltapaikalla 4.9.2015 päivätyn suunnitelman mukaisesti sekä lupaa ryhtyä hanketta valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä Lahden kaupungissa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain (587/2011) 3 luvun 3 §:n 1 momentin 4) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

MERKINTÄ

Hakija on saattanut Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille samanlaisesti 12 Lahden eteläisen kehätien rakentamiseen liittyvää vesilain mukaista lupahakemusta. Hakemukset ovat seuraavat:

- dnro ESAVI/10170/2015, Tierummun rakentaminen Melkkaanojaan ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellostä sekä valmistelulupa, Hollola
- dnro ESAVI/10171/2015, Luhdanjoen sillan S9b rakentaminen sekä valmistelulupa, Hollola ja Lahti
- dnro ESAVI/10172/2015, Putkisillan ja kuivarummun rakentaminen Koivusillanjoen yli ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellostä sekä valmistelulupa, Hollola
- dnro ESAVI/10173/2015, Ali-Juhakkalan siltojen rakentaminen ja Porvoonjoen uoman siirto sekä valmistelulupa, Lahti

- dnro ESAVI/10174/2015, Porvoonjoen siltojen S14a ja S14b rakentaminen sekä valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10177/2015, Vähäjoen ylikulkusillan rakentaminen, Vähäjoen uoman siirto ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Hollola
- dnro ESAVI/10178/2015, Tierumpujen ja putkisiltojen rakentaminen Vartio-ojaan, vanhan putkisillan jatkaminen ja uoman siirto sekä valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10179/2015, Sillan rakentaminen Porvoonjoen yli, uoman siirto ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10182/2015, Kahden sillan rakentaminen Porvoonjoen yli ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10185/2015, Pohjaveden rakentamisen aikainen pumpaaminen ja pohjavedenpinnan säätäminen Lahden pohjavesialueella sekä kuivatusvesien johtaminen Paskurinojaan ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10200/2015, Sillan rakentaminen Porvoonjoen yli ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10221/2015, Poikkeus luonnontilaisen lähteen vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Lahti

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE, LUONTOARVOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavoitus

Kukonkosken siltapaikalla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Kukonkosken siltapaikalla on voimassa Lahden yleiskaava 2025, joka on hyväksytty 14.5.2012 kaupunginvaltuustossa, ja tullut voimaan 17.9.2012 tehdyllä kaupunginhallituksen päätöksellä. Lahdessa aloitettiin uuden yleiskaavan laadinta vuonna 2013, jonka luonnos on ollut nähtävillä 13.11.–15.12.2014. Yleiskaavaehdotus on valmistunut vuoden 2015 lopulla.

Voimassa olevassa Lahden yleiskaavassa 2025 siltapaikalla on valtatie viivamerkintä. Siltapaikan etelä- ja pohjoispuolelle on Metsä-Hennalan ja Kukonkosken lähivirkistysalue (VL-22), joka on samalla suojaviheraluetta Porvoonjoen ympäristön liikennemelulle. Lähimmät kevyen liikenteen pääväylät ovat yleiskaavassa Metsä-Hennalan asuinalueen ja Helsingintien varressa. Lähin ulkoilureitistön pääväylä sijaitsee siltapaikan länsipuolella Ali-Juhakkalassa.

Siltapaikan koillispuolella on Nikulan elinkeinotoiminnan ja palvelujen alue (T-4) ja eteläpuolella Jokimaan työpaikka-alue (T-23). Siltapaikan pohjoispuolella on voimalinja. Kukonkosken siltapaikan lähellä ei yleiskaavassa ole suojelukohteita.

Lahden yleiskaavan luonnoksessa 2014 Kukonkosken siltapaikan kohdalla ja lähiympäristössä kaikki kaavamerkinnot ovat samat kuin voimassaolevassa yleiskaavassa.

Siltapaikalla on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2006, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut 11.3.2008. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa Lahden eteläisen kehätien linjaus on merkitty uudeksi moottoritieksi. Seututie Mäntsälä-Lahti-Vierumäki (st 21) on Kukonkosken siltapaikan itäpuolella ja seututie Salpakangas-Renkomäki (st 22) länsipuolella. Kukonkosken siltapaikan kohdalle joen uomaan on merkitty Porvoonjoen melontareitti (m5) ja pohjoispuolelle voimalinja. Pohjoispuolella on Hennalan (A84) taajamatoimintojen alue ja eteläpuolella Kukonkosken työpaikka-alue (TP14). Kukonkosken siltapaikan läheisyydessä ei ole suojelukohteita. Etäällä siltapaikan luoteispuolella on Okeroisten kulttuurimaisema (ma27) ja koillispuolella Hennalan kasarmialueen kulttuuriympäristö (ma25).

Luontoarvot

Suojelualueet

Kukonkosken siltojen läheisyydessä tai puron ala- tai yläjuoksulla ei ole luonnonsuojelualueita tai suojeluarvoiltaan merkittäviä luontokohteita.

Arvokkaat luontokohteet ja luontotyytit

Kukonkosken kohdalla Porvoonjoki kulkee meanderoivasti pehmeässä savimassa ja joen varrella on runsasravinteisia kosteita lehtoja ja ylempänä rinteillä runsasravinteista tuoretta lehtoa. Suomen luontotyyppien uhanalaistarkastelussa runsasravinteiset kosteat lehdot on Etelä-Suomessa luokiteltu vaarantuneiksi (VU) ja runsasravinteiset tuoreet lehdot äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Porvoonjoen kaltaiset keskisuuret savimaiden joet on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi (CR).

Kukonkoski on Lahden kaupungin LUMO-kohde (luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet), joka muodostuu Porvoonjoen laaksosta Vanhan Helsingintien ja Ala-Okeroisten tien välissä. Kohteen suojeluperusteet ovat sen lehtokasvillisuus ja geologiset arvot. LUMO-kohteet rajataan yleensä metsänhoidon ulkopuolelle.

Ekologiset yhteydet

Kukonkosken siltapaikka sijaitsee Päijät-Hämeen maakunnallisten ekologisen verkoston kriittisellä alueella, jossa aikaisemmat tie- ja ratahankkeet sekä kaupunkialueet ovat muodostaneet esteen etelä-pohjoissuuntaisille ekologisille yhteyksille Orimattilasta Lahden ja Hollolan kautta Asikkalaan.

Siltapaikan lähellä ei ole maakunnallisia ekologisia yhteyksiä. Rälssinkallioilta johtaa paikallinen ekologinen yhteys Ala-Okeroistentien varteen puustoisia alueita pitkin ja edellen Porvoonjoen vartta pitkin Kukonkoskelle saakka. Kukonkoskelta paikallinen ekologinen yhteys jatkuu Porvoonjoen metsäisiä varsia pitkin Oksasen alueelle saakka. Tämä ekologinen yhteys sivuaa pohjoispuolelta Kukonkosken siltapaikkaa kulkien voimalinjakäytävän länsipuolella. Toimivan paikallisen ekologisen yhteyden minimileveys

on 100 m, minkä arvioidaan takaavan pienten ja keskikokoisten eläinten päivittäisen liikkumismahdollisuuden.

Ympäristövaikutusten arviointi

Valtatie 12:n vaihtoehtoista Lahden kaupunkiseudulla on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Ympäristövaikutusten arviointiselostus on valmistunut helmikuussa 1996. Tarkoituksena oli selvittää valtatie 12 osalta Lahden kaupunkiseudulla tarve uuden liikenneväylän maankäyttövaraukselle ja mikäli sen tarve todetaan, sille sopivan paikan löytäminen. Työ oli laadittu seutukaavaprosessiin kytkeytyen ja tarkoituksena oli löytää liikenne- ja ratkaisua, jolla voidaan turvata valtatie liikenteelliselle toimivuudelle asetetut tavoitteet ja vähentää liikenteen haittoja Hollolan Salpakankaalla ja Lahden alueella.

Hankkeen vaihtoehtoina olivat nykyisen valtatie 12 mukainen ratkaisu (ve 0), nykyisen tien ja kiertotienä palvelevan maantien 296 parantaminen (ve 0+ Salpausselkä), Launeen kautta kulkeva vaihtoehto (ve 1 Laune) sekä kaupunkiseudun etelälaitaan sijoittuvat kaksi vaihtoehtoa (ve 2 Renkomäki ja ve 3 Oksanen). Selostuksen mukaan valtatie 12 vaihtoehtojen ympäristövaikutukset vaihtelevat linjauksesta riippuen ja ne ovat pääasiassa paikallisia. Haitallisia ympäristövaikutuksia pystytään lieventämään hankkeen toteuttamisen yhteydessä. Haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja ehkäisemiseen kuuluvat muun muassa pohjavesien suojaus ja meluntorjuntatoimenpiteet. Selostuksen perusteella kaikki valtatie 12 vaihtoehdot olivat ympäristön kannalta toteuttamiskelpoisia.

Uudenmaan ympäristökeskus on antanut arviointiselostuksesta lausunnon 25.6.1996. Lausunnon mukaan yleispiirteisyytensä ja osittaisen epätarkkuutensa vuoksi arviointiselostus antaa tulokseksi lähinnä suuntaa antavan tiedon siitä, minkä tyyppisiä vaikutuksia kullakin vaihtoehdolla voi olla. Tietoja eri vaihtoehtojen hyödyistä ja haittavaikutuksista selostuksessa oli kuitenkin riittävästi. Ympäristökeskus on edellyttänyt selostuksen tietojen täydentämistä etenkin hankkeen vaikutusten osalta tie- ja yleissuunnitelmasta tehtävää hankepäätöstä varten ja ehdottanut uuden ympäristövaikutusten arvioinnin tekemistä, mikäli hankkeen toteuttaminen siirtyy pitkälle 2000-luvun puolelle.

Ympäristövaikutusten arviointiselostusta on päivitetty vuonna 2002 raportilla valtatie 12 ympäristövaikutuksista. Raportin mukaan tien keskeisimmät ympäristövaikutukset ovat seuraavat:

- Pohjavesien likaantumiseriski kaupunkiseudulla vähenee, koska liikenne siirtyy Salpausselän harjulta uudelle linjalle.
- Tien meluvaikutukset voidaan rajata niin, että melun ohjearvoja ei ylitetä asumiseen tarkoitetuilla alueilla.

- Uusi tie vähentää päästöjä ilmaan keskustassa, missä pitoisuudet ovat suurimmat ja häiriintyviä kohteita on eniten. Uudella tielinjalla pitoisuudet jäävät tasolle, josta ei aiheudu terveydellistä haittaa.
- Tien liikennealueelle jää neljä omakotitaloa ja melun torjunnan ja maisemoinnin takia kolmen omakotitalon alueelle suunnitellaan uusi maankäyttö. Omakotitalot ovat asemakaavoittamalla alueella.
- Kaupungin keskustan kehittämiseksi avautuu uusia mahdollisuuksia. Uusien teollisuus- ja palvelualueiden suoria liikenneyhteyksiä valtakunnan verkkoon parannetaan.
- Tie sijoittuu pääasiassa ihmisen muokkaamaan kaupunkirakenteen ympäröivään luontoon. Tielinjalle jäävät arvokkaimmat luonnontilaiset alueet ovat Porvoonjokilaaksossa. Pitkien tunnelien maanpäälliset alueet turvaavat ekologisen yhteyden säilymisen pohjois-eteläsuunnassa.
- Tielinjan poikittaiset virkistysyhteydet turvataan. Tien varteen on suunniteltu uusi itä-länsisuuntainen kevyen liikenteen reitti ja Patomäen tunnelin päälle virkistysalue.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Yleiskuvaus hankkeesta

Porvoonjoen ylittävien Kukonkosken siltojen S18a ja S18b rakentaminen sisältyy Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen hankkeeseen Lahden eteläisen kehätien (valtatie 12) rakentamiseksi Hollolan kunnan ja Lahden kaupungin välillä. Valtatie 12 sisältyy valtioneuvoston liikennepoliittisen selonteon suunnittelu-kohteisiin, joiden toteutusvalmiutta nostetaan. Tiesuunnitelmalla edistetään Lahden seudun liikenneverkon kehittämistä. Suunnittelun tavoitteena on saada aikaan ratkaisu, joka palvelee pitkälle tulevaisuuteen alueen liikenteen ja liikkumisen sekä maankäytön tarpeita. Suunnittelussa tutkitaan mahdollisuuksia keventää aiemmin valmistunutta yleissuunnitelmaa tavalla, jossa liikenteen toimivuus ja maankäytön edellytykset merkittävästi paranevat nykyisestä. Ihmisiin ja luontoon kohdistuviin ympäristövaikutuksiin ja haittojen lieventämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tiesuunnitelman laatiminen aloitettiin loppuvuodesta 2013 ja se valmistui toukokuussa 2015. Suunnitelma laadittiin vuonna 2008 valmistuneen yleissuunnitelman perusteella, josta Liikennevirasto on tehnyt hyväksymispäätöksen toukokuussa 2011. Kehätien linjaus suunnitellaan Launeen linjauksen mukaisesti, joka on hyväksytty maakuntakaavassa ja yleissuunnitelmassa. Kehätien toteutusajankohtaa ei ole päätetty.

Vesistötiedot

Yleistä

Siltapaikat ovat osa Porvoonjoen vesimuodostumaa ja Porvoonjoen päävesistöä (18). Osavaluma-alueen pinta-ala siltapaikalla on 318 km².

Vesimuodostuma kuuluu keskisuuriin kangasmaiden jokiin. Vesimuodostuman ekologinen tila vesienhoidon toisella suunnittelukaudella arvioitiin tyydyttäväksi ja kemiallinen tila hyväksi.

Virtaamat ja vedenkorkeudet

Kukonkosken siltapaikan kohdalla Porvoonjoen valuma-alue kattaa Porvoonjoen latvaosat sivu-uomineen. Tulvariskimallinnuksen mukaan vedenkorkeus siltapaikan kohdalla vaihtelee välillä $N_{2000} +71,31...+71,67$ m kerran 20 vuodessa ja kerran 250 vuodessa tapahtuvilla virtaamilla. Arvioidut virtaamat ja niitä vastaavat vedenkorkeudet on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Laskennalliset virtaamat ja vedenkorkeudet N_{2000} -korkeusjärjestelmässä suunnittelulla siltapaikalla.

Toistuvuus	Virtaama m ³ /s	Vedenkorkeus m
HW 1/20	24,5	+71,31
HW 1/50	27,9	+71,46
HW 1/100	29,7	+71,55
HW 1/250	32,8	+71,67

Olemassa olevat rakenteet

Porvoonjoen pääuomassa siltapaikan alapuolella on kolme kalojen nousuestettä. Lisäksi siltapaikan alapuolella on kolme kalatein varustettua nousuestettä. Suunnittelualan yläpuolella Porvoonjoessa sijaitsee Kukonkosken koski, mutta lohikalojen tärkeät kutukosket sijaitsevat ylempanä vesistössä puroissa.

Silta-alueella ei ole olemassa olevia vesi- tai muita rakenteita.

Virkistyskäyttö

Siltapaikan ympärillä olevat metsät on Lahden yleiskaavassa merkitty luonnonmukaisten viheralueiden muodostamiksi Kukonkosken lähivirkistysalueeksi, jotka on tarkoitettu ulkoiluun, virkistäytymiseen ja luonnon kokemiseen.

Siltasuunnittelussa Porvoonjoen uoman kummallekin puolelle on siltojen alle joenpenkkaan jätetty varaus ulkoilureitille. Sillat on suunniteltu niin korkeiksi, että niiden alitus pyörällä ulkoilureittejä pitkin on mahdollista.

Pysyvä ja vapaa-ajan asutus

Uoman eteläpuolella noin 200 m siltapaikasta ylävirtaan sijaitsee rantakiinteistön 398-406-7-129 ja noin 350 m siltapaikasta ylävirtaan rantakiinteistön 398-406-7-128 alueilla pysyvää asutusta. Uoman pohjoispuolella silta-

paikan yläpuolella ei ole siltatyömaan vaikutusalueella uomaan rajoittuvia kiinteistöjä, joilla olisi asutusta.

Uoman eteläpuolella noin 450 m siltapaikasta alavirtaan sijaitsee rantakiinteistön 398-406-1-13 alueella pysyvää asutusta. Seuraava asuttu rantakiinteistö Porvoonjokea alaspäin uoman eteläpuolella sekä lähin asuttu rantakiinteistö uoman pohjoispuolella sijaitsevat yli 1 km:n etäisyydellä suunnittelualueesta.

Vapaa-ajan asutusta ei ole siltapaikalla tai sen vaikutusalueella uomaan rajoittuvilla kiinteistöillä.

Vedenlaatu

Rälssin maankaatopaikalta ohjataan vesiä tasausaltaan ja ojan kautta Porvoonjokeen noin 1 km ylävirtaan suunnittelualueesta. Vuoden 2014 ojaan kohdistuva kuormitusta oli havaittavissa veden sähkönjohtavuudessa sekä kloridipitoisuudessa. Myös pieniä pitoisuuksia fenolisia yhdisteitä todettiin.

Porvoonjoen vesi on sameaa sekä kiintoaine- ja humuspitoista. Vesi on jonkin latvoilla kirkkaampaa ja parempilaatuista kuin alaosalla. Ravinne- ja kiintoainepitoisuudet kohoavat ja happitilanne heikkenee ylivirtaamakausina.

Kokonaistyyppipitoisuus vaihteli vuonna 2013 1 km suunnittelualueen yläpuolella välillä 1 000–3 300 µg/l. Runsaasti viljellyillä alueilla joki- ja ojavesien tyyppipitoisuudet ovat 2 000–4 000 µg/l, joten maatalouden rehevöittävä vaikutus näkyi ajoittain myös Porvoonjoen pääuoman yläosan näytteenottopisteellä. Ammoniumtyypin pitoisuus vaihteli välillä 12–77 µg/l.

Kokonaisfosforipitoisuus vaihteli välillä 40–120 µg/l. Järvet, joiden fosforipitoisuus ylittää 50 µg/l luokitellaan erittäin reheviksi. Joissa pitoisuudet ovat kuitenkin yleensä korkeampia veteen huuhtoutuvan fosforipitoisen kiintoaineksen takia. Lisäksi Porvoonjoen tyyppisissä humusvesissä pitoisuus saattaa olla hieman korkeampi, koska veden ruskeus rajoittaa tuotantoa.

Pohjasedimentti

Porvoonjoen vesimuodostuman valuma-alue on suurelta osin kalliomaata. Noin kilometri suunnittelualueesta ylävirtaan tehtiin vuonna 2015 sedimenttitutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää Vähäjoen alussa aiemmin sijainneen jätevedenpuhdistamon purkuputken vaikutuksia tutkimusalueen sedimenttiin. Tutkimusalueen sedimentti ei ollut pilaantunut haitta-aineilla, joita saattaa esiintyä jätevesien vaikutusalueen sedimenteissä. Sedimenteissä todettiin yhtä ftalaattiyhdistettä yli laboratorion määritysrajan, mutta yhdisteelle ei ole asetettu raja-arvoa sedimenteissä. Entinen jätevesien purkuputki sijaitsi niin kaukana siltojen S18a ja b suunnittelualueesta, ettei sillä todennäköisesti ole ollut vaikutusta suunnittelualueen sedimentteihin. Suunnittelualueen vaikutusalueella ei ole tiedossa muitakaan nykyisiä tai

aiempia toimintoja, joiden voisi epäillä pilanneen suunnittelualueen sedimentin tai maa-alueita.

Vesiliikenne

Porvoonjoen uoma on suunnittelualueella tarpeeksi suuri pienveneille kuljettavaksi. Siltapaikan alue Porvoonjoessa on maakuntakaavassa merkitty melontareitiksi.

Kalat, ravut ja kalastus

Porvoonjoen Kukonkoskessa noin 400 m suunnittelualueesta ylävirtaan sijaitsee Porvoonjoen kalataloudellisen yhteistyötarkkailun sähkökoekalastuslinja. Vuonna 2011 sieltä saatiin saaliiksi kivennuoliaisia, mateita ja kivisimppuja. Edellisellä koekalastuskerralla vuonna 2008 saaliiksi saatiin lisäksi särkiä ja turpia. Kalatiheys oli vuonna 2011 melko pieni (31,9 yks./100 m²) ja vuonna 2008 suurempi (50,9 yks./100 m²).

Vuoden 2011 verkkokoekalastuksissa Porvoonjoen pääuoman ylimmältä pisteeltä Lahden eteläpuolelta Orimattilasta saatiin saaliiksi ahvenia ja kiiskiä sekä särkikaloista särkiä, lahnoja, turpia ja salakoita. Edellisissä koekalastuksissa vuonna 2008 saaliiksi saatiin lisäksi haukia. Kumpanakin vuotena särjet olivat saaliissa yleisin laji. Kalatiheydet olivat pieniä Porvoonjoen pääuoman ylimmällä pisteellä.

Poikasnuottauksissa vuonna 2011 saatiin Porvoonjoen pääuomasta läheltä suunnittelualuetta saaliiksi salakan, särjen ja kiisken poikasia. Edellisellä nuottauksekerralla vuonna 2009 saaliiksi saatiin lisäksi ahvenen poikasia. Ainakin poikasnuottauksissa saaliiksi saatujen kalalajien kutualueita saattaa olla suunnittelualueella.

Suunnitelluilla siltapaikoilla sekä niiden alapuolella tavataan todennäköisesti ainakin kaikkia sähkökoekalastuksissa ja poikasnuottauksissa saaliiksi saatuja kalalajeja sekä mahdollisesti myös alempana Porvoonjoen pääuomassa saaliiksi saatuja lajeja. Vaikka Porvoonjoen pääuoma sinällään ei tiettävästi ole arvokkaamman kalaston kannalta merkityksellistä aluetta, tulee joen esteettömän virtauksen mahdollistaa arvokkaammankin kalaston kauttakulun ylempänä vesistöissä sijaitseville kutualueille.

Vuosien 2007 ja 2010 koeravustuksissa ei saatu rapuja suunnittelualueen yläpuolelta lähimmältä tutkimusalueelta. Täplärapuja saatiin tutkimusalueelta useita kilometrejä suunnittelualueesta alavirtaan. Koeravustuksien ja kalastustiedustelun perusteella täplärapua esiintyy kaikilla pääuoman osalualueilla.

Suunnittelualueella harrastetaan vähäistä virkistyskalastusta.

Tehdyt luontoselvitykset

Saukkoselvitys

Luontodirektiivin (92/43/ETY) II ja IV -liitteen lajin saukon (*Lutra lutra*) esiintymistä kartoitettiin vuonna 2009 otolliseksi arvioiduilta alueilta Lahdessa. 1 km suunnittelualueesta Porvoonjokea ylävirtaan havaittiin saukon jätöksiä. Lisäksi uusia saukon jälkiä löydettiin 2 km suunnitellusta siltapaikasta alavirtaan Porvoonjoen rannalta. Saukon yleisin kuolinsyy on liikenneonnettomuus. Virtaveden ylittävän tien alikulkuun tulisi jättää maaluiskat saukon liikkumista varten. Saukon elinpiiriin kuuluu usein kymmeniä kilometrejä vesistöjä, joten saukko tulee ottaa huomioon Porvoonjoen siltasuunnittelussa ja toteutuksessa.

Liito-oravaselvitys

Suunnittelualueella havaittiin vuoden 2014 selvityksissä liito-oravien (*Pteromys volans*) elinalue. Lisäksi suunnittelualueen länsipuolella havaittiin liito-oravan käyttämiä puita sekä todennäköisiä lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Eteläisen kehätien rakentaminen vaikuttaa liito-oravan elinympäristöön, joten Lahden kaupunki ja Tiehallinto hakivat luonnonsuojelulain 49 §:n mukaista poikkeuslupaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiselle. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myönsi luvan 4.4.2003 seuraavin ehdoin:

- Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikentävät rakennustyöt on suoritettava pesäpoikasajan ulkopuolella.
- Hakijoiden (Lahden kaupunki ja Tiehallinto) on raportoitava luvan mukaisesti suoritetuista toimenpiteistä ja lisäksi seurattava mainittujen liito-oravaesiintymien tilaa rakennustöiden ajan.

Kukonkoskella eri puolille uutta kehätietä jäävien liito-oravalle soveltuvien metsäalueiden välinen kulkuyhteys tulee turvata mahdollisuuksien mukaan. Toimivan yhteyden säilyttämiseksi on säästettävä yli 10 m korkeaa puustoa tien molemmin puolin, siten että tien muodostama aukko niiden välillä on korkeintaan 50 m leveä.

Lepakkoselvitys

Lepakoiden esiintymistä ja lepakoiden kannalta tärkeitä alueita suunnittelun tielinjauksen alueella kartoitettiin vuonna 2014. Suunnittelualueella ei havaittu lepakoita tai niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Tien valaistussuunnittelussa on suositeltavaa huomioida Porvoonjoen varsi, joka on monin paikoin lepakoille soveltuvaa saalistusaluetta. Jotkin siippalajit lukeutuvat valoa vältteleviin lepakkolajeihin.

Linnustoselvitys

Vuoden 2014 linnustoselvityksen tulosten perusteella suunnittelualuetta ei pidetä arvokkaana linnustoalueena, jolla olisi tarpeen säilyttää mahdollisimman paljon puustoa. Koko tielinjauksen alueella on suositeltavaa ajoittaa puuston raivaus linnuston pesimäkauden 1.4.–31.7. ulkopuolelle. Hankkeen luontokartoituksen aikana siltapaikan läheltä havaittiin kansainvälisen linnustonsuojelun erityislajeista Suomen vastuulajit telkkä (EVA) ja rantasipi (NT, EVA) sekä idänuunilintu.

Luontoselvityksiä koskevat kokoukset

Vesilain mukaisten lupien tarvetta käsittelevässä kokouksessa 1.12.2014 todettiin Hämeen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten läsnä ollessa, ettei valtatie 12 -hankkeessa ole tarvetta selvittää viitasammakoiden ja vuolejokisimpukoiden esiintymistä. Muita suojeltavia lajeja, joita tulisi siltasuunnittelussa ja rakentamisen aikana ottaa huomioon, ei suunnitellun sillan alueella tiettävästi ole. Valtatie 12 Lahden eteläinen kehätie -tiesuunnitelman ympäristöasioiden teemakokouksessa 11.12.2014 Lahden seudun ympäristöpalvelut totesi Hämeen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten läsnä ollessa tiesuunnitelmaa varten laaditut luontoselvitykset riittäviksi.

Pohjaolosuhteet ja maalajit

Nykyinen maanpinta sijaitsee korkeudella +71...+76 m. Siltapaikalla maakerrosten kokonaispaksuus on 21–37 m. Noin 2 m paksun kuivakuorisiltin alapuolella on 8–10 m paksu kerros savea, jonka siipikairalla määritetty leikkauslujuus vaihtelee välillä 15...30 kN/m², vesipitoisuus välillä 38–54 % ja hienousluku välillä 35–62. Tämän alapuolella on kerros silttiä, savista silttiä ja savea, jonka siipikairalla määritetty leikkauslujuus vaihtelee välillä 25...80 kN/m², vesipitoisuus välillä 35–76 % ja hienousluku välillä 46–64. Pohjamineen paksuus on 0,5–4,5 m. Koilliseen syvenevä kalliopinta on havaittu porakonekairauksilla korkeudella +51,3...+43,0 m.

Maisema ja arvokkaat kulttuurikohteet

Koko kehätien suunnittelualue on osa Eteläisen viljelyseudun pohjoisosa-maisemamaakuntajaostoa ja maakunnallisesti Porvoonjoen viljelyseudun ja I Salpausselän maisematyyppien vaihtumisvyöhykettä. Maisematyyppinä hallitsevat laajat ja voimakkaasti kumpuilevat viljelysaukeat sekä pitkät näkymät.

Kukonkosken siltapaikalla ei ole arvokkaita kulttuuri- tai perinneympäristökohteita. Lahden eteläisen kehätien ympäristövaikutusten selvityksessä tunnistettiin laaja Porvoonjoen yläjuoksun esihistoriallisen asutuskeskittymän alue, jolla rakentamisen yhteydessä tulee kiinnittää huomioita mahdollisiin muinaisjäännöksiin. Tämä alue kattaa Porvoonjoen jokiuoman Oke-

roisten, Kukonkosken ja Pajaniemen alueella. Siltapaikat kuuluvat tähän alueeseen.

Suunnitellut sillat

Sillat ovat tyypiltään betonisia jatkuvia ulokelaattasiltoja (Bjul), joiden jännemitat ovat 2,5+13+16+13+2,5 m. Siltojen hyödyllinen leveys on 10+10 m. Sillat perustetaan teräsputkipaaluilla.

Kuvaus rakennustöistä

Sillat perustetaan suuriläpimittaisilla lyötävillä teräsputkipaaluilla kallion vaaraan. Paalujen yläpään valetaan peruspalkki. Peruspalkin päälle rakennetaan teräsbetonipilarit (2 kpl/tuki/silta), jotka kiinnitetään jäykästi kanteen. Kansi rakennetaan paikalla valaen paalutettujen telineiden varassa.

Telineiden ja telinepaalutusten rakennustapa ja myös purkutapa valitaan siten, että työnaikainen veden samentuminen on mahdollisimman vähäistä. Vesiuomaan ei tule telinepaaluja, vaan sen kohdalle tehdään työnaikainen aukkovaraus. Uoman kohdalla kannattimina käytetään palkkirakennetta. Telinepaalut katkaistaan 0,5 m luonnollisen maanpinnan alapuolelta ja poistetaan ainoastaan näkyviltä osin.

Siltapaikka

Siltapaikka sijaitsee valtatie 12 paalulla 14150, jossa valtatie 12 ylittää Porvoonjoen. Valtatie 12 tasaus siltapaikalla vaihtelee välillä +76,7...+75,7 m. Porvoonjoen vedenpinnan ylivedenkorkeus (HW) on +71,34 m ja keskivedenkorkeus (MW) arviolta +69 m. Nykyinen maanpinta on korkeudella +71...+76 m.

Kiinteistötiedot

Sillat S18a ja S18b sijoittuvat kiinteistöille Salinmäki 398-406-7-328 ja Nikula 398-406-1-60. Ylitettävä Porvoonjoen vesialue kuuluu yhteiseen vesialueeseen 398-406-876-1 Lahden kaupungissa.

Tiesuunnitelman mukainen haltuun otettava alue Lahden kaupungissa on otettu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen haltuun maantietoimituksen haltuunottokokouksessa 24.11.2016 kokouksen päivämäärällä maantielain (503/2005) 56 §:n mukaisesti.

Hankkeen vaikutukset

Virtaamat ja veden vaihtuminen

Siltojen rakentaminen ei edellytä Porvoonjoen uoman käsittelyä. Siltojen rakentaminen ei vaikuta joen virtauksiin eikä veden vaihtuvuuteen väliaikaisesti tai pysyvästi. Sillat rakennetaan niin korkeiksi ja leveiksi, että Porvoonjoki virtaa nykyisessä uomassaan esteettömästi.

Vedenlaatu

Siltojen rakentaminen aiheuttaa vähäistä veden samentumista, vaikka joen uomaa ei muokata eikä siihen tule rakentamisen aikaisia tai pysyviä rakenteita. Telinepaalujen poistaminen katkaisemalla vähentää kiintoainekuormitusta. Rakentamisen aikana siltapaikalta kaivetaan pois maa-ainesta ja tuodaan uutta maa-ainesta tilalle. Hulevesien kautta vesistöön päätyy rakennusalueelta samentumaa aiheuttavaa kiintoainesta. Samentuma on väliaikaista ja melko nopeasti ohimenevää sen jälkeen, kun kaivaminen ja rakentaminen jokivarren penkoissa on saatu päätökseen. Arviolta samentumaa ei havaita muutaman viikon kuluessa rakentamistoimien päätyttyä. Mahdollista kiintoainekuormitusta aiheuttavien rakentamistoimien on arvioitu kestävän muutamasta viikosta 2–3 kuukauteen. Kauemmas alavirtaan mennessä vaikutukset ovat lievempiä sedimentoitumisen ja sekoittumisen vuoksi. Suunnittelualueella ei tiettävästi ole ollut sellaista toimintaa, jonka olisi voinut olettaa aiheuttaneen maa-alueen tai sedimentin pilaantumista haitta-aineilla.

Siltojen valmistuttua pääsee tieltä jokeen hulevesiä ja niiden mukana esimerkiksi suolaa. Lahden eteläisen kehätien ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on esitetty, että talviajalle ajoittuvalla suolapitoisuuden nousulla ei olisi erityisiä haitallisia vaikutuksia Porvoonjoen ja sen lähivesistöjen eliöstölle. Porvoonjoki on jo nykyisellään alttiina pitoisuuksia kohottaville vaikutuksille. Tieteellisesti ei ole osoitettu, kuinka suuri suolapitoisuuden nousun vaikuttaa makean veden eliöyhteisöihin. Sateiden aikaan ja lumen sulamisen aikoihin hulevedet saattavat väliaikaisesti huonontaa veden laatua.

Siltojen rakentamisen ei arvioida vaikuttavan Porvoonjoen ekologiseen tilaluokitukseen.

Kalat ja kalatalous

Porvoonjoen pääuoma ei tiettävästi ole arvokkaamman kalaston kannalta merkityksellistä aluetta, mutta joen esteetön virtaus mahdollistaa arvokkaammankin kalaston kauttakulun ylempänä vesistössä sijaitseville kutualueille.

Veden lisääntynyt kiintoainemäärä voi peittää mädille ja pienpoikasille tärkeitä alueita samoin kuin muiden vesieliöiden elinalueita ja ravintokasveja. Pohjalle liettynyt kiintoaine haittaa kalojen mätimunien kehitystä. Kiintoainehiukkaset saattavat vaurioittaa kalojen kiduksia sekä ihon limapeitettä aiheuttaen pitkään jatkuessaan kalakuolemia. Kiintoaineen kertyminen joen pohjalle vähentää kalojen ruokailuhabitaattien ja kutuhabitaattien määrää sekä vaikuttaa kaloille tarjolla olevan ravinnon määrään ja laatuun. Täysikasvuiset kalat saattavat välttää sameita vesiä sekä rakennustöiden aikaista melua ja tärinää.

Siltojen rakentamistöistä vapautuu kiintoainetta Porvoonjokeen vain väliaikaisesti, eikä siitä arvioida aiheutuvan suurta haittaa kaloille. Mahdollisten haittojen arvioidaan rajoittuvan rakentamisen aikaan sekä korkeintaan muutamaan viikkoon rakentamistöiden päätyttyä.

Mahdollinen virkistyskalastus suunnittelualueella tulee keskeyttää turvallisuussyistä valtatie rakennustöiden ajaksi. Muuten siltojen rakentamisella ei ole vaikutusta alueen kalastukseen.

Pysyvä ja vapaa-ajan asutus

Siltojen rakennuspaikasta alajuoksulla on yksi asuttu rantakiinteistö, jonka asukkaille siltojen rakentamisesta saattaa aiheutua rakentamisen aikana haittaa veden samentuessa. Veden samentuminen ei estä joessa uimista, kalastusta tai muuta virkistyskäyttöä. Koska vesi on ennestäänkin sameaa, ei veden samenneminen ole yhtä selkeästi havaittavissa kuin kirkaassa vedessä. Myös rakentamisesta aiheutuva melu saattaa häiritä lähiympäristön asukkaita Kukonkoskella ja Metsä-Hennalassa.

Vesiliikenne

Koska uomaa ei muuteta siltojen kohdalla ja sillat rakennetaan korkeiksi, voi siltojen alta edelleen kulkea pienveneillä. Mahdollinen vesiliikenne silta-
paikalla keskeytetään turvallisuussyistä valtatie rakentamisen ajaksi.

Vesialueen virkistyskäyttö

Siltojen suunnittelualueella ei ole tiedossa olevaa virkistyskäyttöä. Mahdollinen retkeily ja muu suunnittelualueen virkistyskäyttö keskeytetään turvallisuussyistä valtatie rakennustöiden ajaksi.

Siltojen suunnittelussa Porvoonjoen uoman kummallekin puolelle on varattu tilaa uusille virkistysreiteille. Uudet virkistysreitit Kukonkosken siltojen kohdalla lieventäisivät koko kehätien haitallisia vaikutuksia etelä-pohjoissuuntaisiin virkistysreitteihin. Koska Kukonkosken kohdalla sillat rakennetaan pitkiksi ja korkeiksi, myös pyöräilijät pääsevät alittamaan sillat.

Suojelualueet ja eliöstö

Kehätien ja siltojen rakentaminen heikentää Kukonkosken metsän liito-oravan lisääntymis- ja levähdysaluetta jakamalla sen kahteen osaan. Liito-oravan esiintymään jää rakentamisen jälkeen muita liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alueelle jää riittävästi liito-oravalle sopivaa metsää koskemattomaksi sekä liikkumisen ympäröiville alueille mahdollistavat puustoiset kulkuyhteydet. Keväällä 2002 tehty liito-oravakartoitus osoitti, että Lahden kaupungin alueella on runsaasti liito-oravan esiintymisalueita. Poikkeuksen myöntäminen ei näin ollen heikennä liito-oravan suotuisen suojelun tason säilymistä Lahdessa.

Siltojen valmistuttua kehätie muodostaa liito-oraville suuremman etenemisen esteen kuin joen yläpuolella oleva silta. Koska kehätien ja siltojen varrelle jää metsää, voi liito-oravilla olla mahdollisuus ylittää kehätie. Liito-orava pystyy liittämään 50–60 m leveän aukon yli, mikäli liidon aloittava ja lopettava puu on yli 10 m korkea.

Siltojen ja kehätien rakentaminen vaikuttavat haitallisesti LUMO-kohteen luontoarvoihin. Osa nykyisestä metsästä hakataan, jolloin alueen yhtenäisyys vähenee ja ekosysteemin avonaisuus lisääntyy.

Ekologiset yhteydet

Kukonkosken siltapaikka sijaitsee kokonaisuudessaan Päijät-Hämeen maakunnallisen ekologisen verkoston kriittisellä alueella. Kukonkosken siltojen rakentamisen ei heikennä maakunnallisia ekologisia yhteyksiä, koska siltapaikka on kaupunkirakenteen sisällä, missä maakunnallisia ekologisia hirville soveltuvia yhteyksiä ei ole.

Kukonkosken sillat heikentävät paikallista ekologista yhteyttä, joka kulkee siltapaikan pohjoispuolella Porvoonjokea pitkin, mutta ei katkaise yhteyttä. Kukonkosken sillat rakennetaan niin pitkiä ja korkeita, että jokiuoman kummallekin puolelle voidaan tehdä ulkoilureitin tilavaraus. Eläimet voivat alittaa kehätien ulkoilureittien tilavarausta pitkin. Hankkeen vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin lieventää se, että joen uomaa tai rantapenkereitä ei tarvitse muokata Kukonkosken kohdalla.

Kokonaisuudessaan Lahden eteläinen kehätien tulee valmistuttuaan olemaan huomattava este etelä-pohjoissuuntaisille ekologisille yhteyksille. Tien suojaosan alituksen mahdollistava Kukonkosken siltapaikka lieventää koko hankkeen haitallisia vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin.

Maisema ja kulttuurikohteet

Kehätien linjaus kulkee Kukonkosken metsäalueen ja joen varren poikki. Tielinjaus ja Porvoonjoen ylittävät siltarakenteet tulevat muuttamaan maisemaa tuomalla siihen uuden metsäisestä joen varresta voimakkaasti poikkeavan elementin. Kehätiestä ja siltapaikasta aiheutuu häiriötä maisemaan. Ne rikkovat maisemarakenteen yhtenäisyyttä ja jakavat joenvarren puustoisien yhteyden kahtia. Joen varressa säästytävä rantavyöhyke mahdollistaa joen asutukselle avautuvan jokimaiseman enimmäkseen ennallaan.

Siltasuunnittelussa haitallisia vaikutuksia maisemaan on lievennetty suunnittelemalla siltojen kaiteet läpinäkyviksi. Läpinäkyvät kaiteet valittiin Kukonkosken silloille myös parantamaan kehätien käyttäjien kokemia maisemanäkymiä.

Hanke ei vaikuta kulttuurikohteisiin.

Vaikutusten lieventäminen

Vaikutusten lieventäminen on otettu huomioon siltojen rakentamisen ja muiden vesistöön kohdistuvien toimenpiteiden suunnittelussa muun muassa seuraavilla tavoilla:

- Joen vesitalous säilytetään entisellään rakentamisenkin aikana
- Välitukien paalutustyöt tehdään vesiuoman ulkopuolella, mikä vähentää kiintoainekuormitusta jokeen
- Vesiuomaan ei tule telinepaaluja vaan sen kohdalle tehdään työnaikainen aukkovaraus
- Maa-alueella telinepaalut katkaistaan heti luonnollisen maanpinnan tasoon alapuolelta ja poistetaan ainoastaan näkyviltä osin
- Sulkuluukkukaivojen avulla estetään tiellä mahdollisesti tapahtuvan onnettomuuden synnyttämien ympäristölle vaarallisten aineiden joutuminen vesistöön
- Keräily- ja viivähdysaltaina toimivien laajennettujen sivuojien avulla pyritään hillitsemään ja tasaamaan uomaan valuvien hulevesien virtaamaa
- Rakentamisesta aiheutuvaa kiintoainekuormitusta ja samentumaa Porvoonjoessa vähennetään esimerkiksi tilapäisten ojien avulla, joiden purkukohtaan asennetaan suodatinkangas ojan poikki

Kukonkosken siltojen suunnittelussa on huomioitu luontodirektiivin liitteen IV(a) nisäkäslaji saukko, niin että saukon on mahdollista alittaa sillat jokea tai joen penkkoja pitkin.

Siltojen melurakenteet on suunniteltu maisemaan sopiviksi. Maisemaan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia lievennetään maastoa muotoilemalla ja istutuksin.

Kukonkosken siltojen alueella hulevesien käsittelyyn käytetään sulkuluukkukaivo-ratkaisua, jossa silloilta kertyvät pintavedet ohjataan keräily- ja viivähdysaltaana toimivaan laajennettuun sivuojaan. Mahdollisissa onnettomuustilanteissa hulevesien ja kemikaalien kulkeutuminen sivuojasta Porvoonjokeen katkaistaan ojan päähän rakennettavalla sulkukaivolla. Sulkukaivolla suljetusta ojasta vedet voidaan hallitusti pumpata kuljetettavaksi muualle käsiteltäväksi.

Hankkeesta saatavat hyödyt ja siitä aiheutuvat haitat

Nykyinen valtatie 12 Lahdessa on osin Suomen vilkkaimmin liikennöityjä tieosuuksia eikä sen liikennöitävyys täytä valtatielle asetettuja vaatimuksia. Tien liikennemäärät lisääntyvät voimakkaasti Lahden kaupunkiseudun kasvun ja yleisen liikennesuoritteiden lisääntymisen johdosta.

Valtatie 12 sijoittuu Lahden kohdalla tärkeälle pohjavesialueelle lähes koko matkalla, mistä aiheutuu ympäristöriskejä. Lahden eteläisen kehätien toteuttaminen vähentää asutukseen, ympäristöön ja maankäyttöön kohdistu-

via haittoja merkittävästi koko Lahden kaupunkiseudulla. Kehätien rakentaminen siirtää pitkämatkaisen raskaan liikenteen ja vaarallisten aineiden kuljetukset pois asutuksen ja maankäytön sekä pohjavesialueiden tuntumasta, mikä vähentää liikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja ja -riskejä huomattavasti.

Kehätien toteuttaminen mahdollistaa nykyisen valtatie kehittämissä maankäytön ehdoilla. Se tukee tavoitteellista Lahden seudun liikennejärjestelmää ja kaupunkirakennetta, joissa pyritään suosimaan kevyttä liikennettä ja ohjaamaan liikenne mahdollisimman tehokkaasti turvallisille pääväylille. Kehätien rakentaminen parantaa huomattavasti elinkeinoelämän kuljetusten toimintavarmuutta sekä pitkämatkaisen liikenteen että paikallisen liikenteen osalta. Hanke on seudullisen ja valtakunnallisen yleisen edun kannalta erittäin tärkeä eikä sen toteuttamiseksi ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Hanketta ja sen vaihtoehtoja on tutkittu vuoden 1996 ympäristövaikutusten arvioinnista lähtien. Tielinjaukseksi on valittu vaihtoehto, joka aiheuttaa alueen luonnolle kokonaisuutena vähiten haitallisia vaikutuksia. Uuteen maastokäytävään sijoittuva kehätie synnyttää haittoja lähiympäristönsä asukkaille, maisema-alueille ja luonnonympäristölle lieventämistoimista huolimatta. Haittoja on lievennetty Patomäen ja Liipolan tunneleilla, viher- ja risteys-silloilla, tiejärjestelyillä, meluntorjunnalla ja tieympäristön suunnittelulla. Toisaalta nykyisen tien varren asukkaille koituvat haitat pienevät oleellisesti. Kehätien suunnittelussa on jouduttu hyväksymään ympäristön muuttuminen tai sen arvojen heikentäminen muun muassa Hirvikallion, Koivusillanjoen ja Okeroisten, Porvoonjoen, Nikulan, Patomäen ja Lauheen alueilla. Uuden kehätien rakentamiseen on kuitenkin varauduttu alueen maankäytön suunnittelussa.

Kukonkosken siltojen rakentaminen mahdollistaa Lahden eteläisen kehätien rakentamisen. Siltojen rakentamisesta seuraavia haittoja on liito-oravan tunnetun elinympäristön ja LUMO-kohteen laadun heikentyminen sekä pinta-alan pieneneminen, siltojen ja uuden tien aiheuttama maisemahäiriö, tieliikenteen aiheuttama melutason nousu alueella, rakentamisen aikainen veden samentuminen Porvoonjoessa sekä uuden tielinjauksen haitalliset vaikutukset ekologisiin yhteyksiin.

Siltahankkeen haitat arvioidaan vähäisiksi ja työnaikaiset haitat lyhytaikaisiksi sekä paikallisiksi.

Työnaikainen tarkkailu

Kukonkosken siltapaikalla tehtävien töiden aikana tarkkaillaan veden laatua kahdesta tutkimuspisteestä. Toinen tutkimuspisteistä sijoitetaan rakennusalueen läheisyyteen ylävirran puolelle ja toinen 200 m alavirtaan.

Ennen töiden aloittamista ja töiden aikana kerran viikossa otetaan tutkimuspisteistä vesinäytteet, arvioidaan silmämääräisesti samentuman laajuus ja mitataan näkösyvyys. Vesinäytteistä analysoidaan sameus, kiintoainespitoisuus, pH, sähkönjohtavuus sekä kokonaisfosfori ja -typpi. Jos työn aikana vesinäytetuloksissa todetaan merkittäviä muutoksia, ilmoitetaan tuloksista välittömästi ympäristöviranomaisille ja neuvotellaan toimenpiteistä, joilla tarkkailua voidaan täydentää tai tarvittaessa muuttaa työtapoja.

Liito-oravan tunnettuun lisääntymis- ja levähdyspaikan suojeluun saatu poikkeuslupa edellyttää, että siltojen ja tien rakennustyöt suoritetaan liito-oravan elinympäristön kohdalla pesäpoikasajan ulkopuolella. Poikkeamisluvan mukaisesti suoritetuista toimenpiteistä raportoidaan ja liito-oravaesiintymän tilaa seurataan rakennustöiden ajan.

Oikeudelliset edellytykset

Kyseessä on vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin kohtien 2 ja 3 tarkoittama rakentaminen vesistöön. Hakija hankkii hankkeen vaatimat oikeudet maa- ja vesialueisiin maantietotoimituksessa tielainsäädännön edellyttämällä tavalla. Hankkeesta ei aiheudu vesilain 3 luvun 4 §:n 2 momentin tarkoittamia haitallisia seurauksia. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta, eikä siitä aiheudu huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia ympäristömuutoksia. Hanke ei huononna paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. Hankealueen lähistöllä ei ole Natura-alueita, joiden suojeluarvoihin siltojen rakentamisella voisi olla vaikutusta. Hanke on alueella voimassa olevien kaavojen mukainen ja siitä on tehty ympäristövaikutusten arviointi. Hankkeen periaateratkaisu on hyväksytty maantielain nojalla lainvoimaisessa yleissuunnitelmassa vuonna 2011.

Ennalta arvioiden vesistön käytölle ei aiheudu korvattavaa haittaa. Hakijan käsityksen mukaan hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan tai muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaiset yleiset edellytykset luvan myöntämiselle siten täyttyvät.

Valmistelulupa

Hakija hakee töiden suorittamiselle valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä vesilain 3 luvun 16 §:n mukaisesti. Valmistelulupaa haetaan, koska laajan ja pitkäkestoisen tiehankkeen läpivienti ja hallinnointi edellyttää, että työvaiheet voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä ja vailla aiheutonta viivytystä. Valmistelulupaa haetaan siltojen rakentamistoimille. Vesilain 3 luvun 16 §:n 2 momentin mukaisesti valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa, ja kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa sekä Lahden kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 2.6.2016. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Lahden kaupungilta sekä Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) **Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on todennut, että hankealue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Porvoonjoen yläosan ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Asianmukaisesti ja suunnitelmien mukaan toteutettuna toimenpide ei vaikuta Porvoonjoen yläosan ekologiseen tilaan eikä vaaranna vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista. Kyse on jokiluokan vesistöstä valtavyyliseen, jossa on tarkoitus rajoittaa liikennöintiä ja kalastusta työn aikana, mikä on otettava huomioida lupapäätöksessä.

Rakentamisen aikainen tarkkailu voidaan tehdä hakemuksessa ehdotetun mukaisena ja tarkkailu on hyväksyttävä lupapäätöksen yhteydessä. Tarkkailun työohjelma on toimitettava Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tiedoksi, kun hankkeen toteutusaikataulu on tarkentunut. Lupamääräyksissä on varattava mahdollisuus muuttaa tarkkailusuunnitelmaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Lupahakemuksessa on huomioitu vesiluontoon liittyvät asia tarpeellisessa laajuudessa, eikä niistä ole huomautettavaa. Muut tienrakentamiseen liittyvät luontovaikutukset käsitellään tiesuunnitelman vahvistamisen yhteydessä.

Edellä mainitut näkökohdat huomioiden lupa toimenpiteelle voidaan myöntää normaalein lupaehdoin.

2) **Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** on todennut, että siltojen vaikutukset veden laatuun, kalastoon ja kalastukselle ovat ennalta arvioiden vähäisiä. Uomaan ei sijoiteta väliaikaisia tai pysyviä rakenteita. Hakemuksen mukaan alueella ei ole taimenen kutualueita. Lupa Kukonkosken siltojen rakentamiseen sekä valmistelulupa hankkeelle voidaan myöntää. Hankkeesta ei aiheudu merkittävää kalataloushaittaa.

3) **Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen** on todennut, että samaan tiehankkeeseen liittyvissä vesilain mukaisissa hakemuksissa Lahden kaupungissa pitäisi pystyä tekemään intressivertailu luvan myön-

tämiseksi. Intressivertailu on vaikeaa, mikäli samaan rakentamishankkeeseen liittyvät hakemukset käsitellään erillisinä. Hankkeilla on yhteisvaikutusta ja toisaalta yksikin kielteinen lupapäätös tarkoittaisi koko tiehankkeen raukenemista. Tämän vuoksi Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on yhdistänyt lausuntoonsa kaikki hakemukset, joista jokaisessa on haettu myös valmistelulupaa.

Rakennushankkeiden merkittävistä ympäristövaikutuksista johtuen valmistelulupia ei tule myöntää. Hankkeessa on kyse uudesta valtatie 12:n linjauksesta, joka perustuu 50 vuotta vanhaan suunnitelmaan ja aluevaraukseen. Tien ympäristövaikutusten arviointi on tehty 20 vuotta sitten. Ympäristövaikutusten arviointi on päivitetty selvityksellä vuonna 2002, mutta haettavat luvat eivät ole täysin aiempien suunnitelmien mukaisia. Vaikkei ympäristövaikutusten arvioinnin vanhentumisesta ole laissa säädetty, arvioinnin johtopäätökset vanhenevat suunnitelmien ja ympäristön muuttuessa sekä tietojen lisääntyessä.

Ympäristönsuojeluviranomainen on todennut hakemuksiin sisältyvästä arviosta hankkeen hyödyistä ja haitoista kaikkien hakemusten osalta, että Lahden keskustan kehittämiseksi valtatie on tarpeellista saada kulkemaan muualla kuin Mannerheiminkadulla. Kehätie ei juurikaan palvele kaupungin sisäistä liikennettä. Ohikulkuliikenteen ongelman muodostavat tunnelit, jolloin moottoritienopeuksia ei voida onnettomuusriskien vuoksi käyttää. Hollolassa tie tulee olemaan kaksikaistainen ja 1-ajoratainen, joten nykyinen väylä lienee henkilöautoliikenteelle houkuttelevampi vaihtoehto kaupunkiseudun sisäisessä liikenteessä. Suuren liikennemäärän aiheuttaman ongelman ratkaisu suurelta osaltaan kaksikaistaisella tiellä ei vaikuta loogiselta.

Hollolassa tielinjaus siirtyy pois pohjavesialueen reunalta sen ulkopuolelle, mutta Lahdessa tielinjaus jää Launeen alueella samalle pohjavesialueelle kulkien osan matkaa pohjavedenpinnan alapuolella. Liikenteen suurimmat riskit pohjavesille eivät aiheudu liikenteestä, vaan itse tiestä ja sen kunnossapidosta. Uusi tie pohjavesialueella merkitsee uutta suolattavaa väylää vanhan lisäksi. Lahdessa kyseessä ei ole hyvälaatuinen pohjavesialue, kuten hakemuksissa esitetään, vaan nimenomaan tienpidon ja rautatien takia torjunta-aineiden ja suolan vuoksi huonossa kemiallisessa tilassa oleva pohjavesialue. Nykyisellä valtatiellä on pohjavesisuojaukset toteutettu ja pohjavettä peittää paksu maakerros, joten pohjavesien suojeluun uusi tie ei tuo parannusta.

Launeen vedenottamo on pohjaveden virtaussuunnassa 900 m esitetystä tielinjauksesta, kun se nykyiseltä tielinjalta on 1 400 m. Asuinrakennukset ovat uudella linjauksella kauempana tiestä, mikä toki lisää turvallisuutta. Asutuksen keskellä uusikin linjaus kuitenkin Lahdessa on. Lukuisat vesistöilytykset toisaalta lisäävät huomattavasti pintavesiin onnettomuustilanteissa kohdistuvia riskejä, joita nykyisellä väylällä ei juurikaan ole. Lukuisat sillat lisäävät osaltaan melua matalammalla kulkeviin vaihtoehtoihin verrattuna.

Valittu tielinjaus ei ole ympäristön tai kustannusten kannalta hyvä ratkaisu, mutta linjaukselle on olemassa poliittinen päätös. Olemassa olevaa tieverkostoa eteläisessä Lahdessa kehittämällä ja vaarallisten aineiden kuljetukset Mannerheiminkadulla kieltämällä olisi päästy ympäristön kannalta parempaan ratkaisuun.

Pintavesien tilaan tai tilaluokitukseen hankkeilla ei ole odotettavissa pysyviä muutoksia. Pohjaveden osalta hanke tulee laskemaan pysyvästi pohjaveden pinnankorkeutta, lisäämään pohjaveden suolaantumista ja riskit pohjaveden pilaantumiselle kasvavat, jos kemikaalikuljetukset siirtyvät lähemmäs vedenottamoa pohjavedenpinnan alapuolelle. Uuden tien sijoittaminen pohjavesialueelle on vastoin vesiensuojelusuunnitelmaan kirjattua tavoitetta. Tielinja kulkee monin paikoin uhanalaisen tai erittäin uhanalaisen luontotyyppin läpi. Tielinjaus ylittää Porvoonjoen pääuoman neljässä kohdassa yhteensä kymmenellä sillalla ja sivuomia noin kymmenessä paikassa lähinnä rummuilla. Tie muodostaa uusia melualueita sekä vähentää ja heikentää virkistysalueita ja -reittejä.

Virkistyskäytön osalta hakemuksissa todetaan virheellisesti, ettei siltaluodeilla ole virkistyskäyttömahdollisuuksia. Jokialuetta on kehitetty melontareittinä, mikä on vahvistettu mm. maakuntakaavassa. Lisäksi hakemuksissa on esitetty, ettei siltapaikoilla ole yleistä kulku- tai valtaväylää. Joessa on vesilain 1 luvun 6 §:n mukaan aina valtaväylä. Lisäksi Lahden jätevesien desinfiointi mahdollistaa nykyisin uimisen Porvoonjoessa aina Orimattilan jätevedenpuhdistamon purkupaikalle asti.

Kalaston osalta hakemuksissa esitetyt kolme vaellusestettä ovat olemassa, mutta vain Orimattilan Tönnö on niistä täydellinen. Jokivarren kunnat, vesilaitokset ja valtio ovat osoittaneet runsaasti rahoitusta Porvoonjoen kalataloudelliseen kunnostukseen ja viimeistenkin vaellusesteiden poistamisen suunnittelu on käynnissä. Tällä hetkellä meritaimen pääsee nousemaan Orimattilaan asti ja Vähäjoessa kohdealueen yläpuolella on luontainen taimenkanta.

Siltoja joudutaan talvella suolaamaan runsaammin kuin maalla kulkevaa tietä. Koska siltoja ja siltarumpuja rakennetaan tielinjalle lukuisia, tulee Porvoonjoen suolaantuminen kasvamaan. Myös kemikaalionnettomuuden riskit pintavesille kasvavat selkeästi nykyiseen kaukana pintavesistä kulkevaan valtatiehen verrattuna.

Hulevesien hallinnassa on otettava huomioon, että kiintoaineen ja muiden epäpuhtauksien vähentämiseksi hulevesiä viivytetään ennen jokeen tai puroon johtamista. Lisäkuormitusta jokeen on vältettävä. Sulkuluukkukaivo-ratkaisu ja laajennetut ojat eivät riitä, jos hulevesien virtaus on liian nopeaa. Viivyttämiseksi tulisi käyttää myös istutettuja kasveja, kuten pajua, jotta kasvillisuuden vaikutus olisi nopeampaa. Perinteistä ojitusta parempi olisi mutkittileva hulevesioja. Vaikka viivytyksaltaita ei ole kustannussyistä harkittu, voisi hulevesien hallintaa niillä parantaa esimerkiksi Kujalan erita-

soliittymässä, koska siellä tilaa on riittävästi ja hulevesijärjestelyt ovat siellä puutteellisia.

Eläimille on jätettävä puron tai joen viereen kuivapolku ja eläimiä voidaan ohjata alikulkuihin riista-aitojen avulla. Pienen ja pyöreän umpirummun sijaan on ensisijaisesti käytettävä kaarirumpua tai aallotettua ovaalirumpua sekä suurta aallotettua umpirumpua. Ylitysrakenteen leveys on oltava vähintään 1,2-kertainen täyden uoman leveydestä. Eläimille on jätettävä kuivapolku esimerkiksi kivistä rummun pohjalle. Vaihtoehtoisesti pieneläimille voi käyttää hyllyjärjestelmiä tai pieneläinrumpuja.

Porvoonjokea myötäilevästä moottoritiestä aiheutuu ongelmia. Sillat ja moottoritie tarkoittavat kyseisellä paikalla luonnonmukaisten viheralueiden muodostaman lähivirkistysalueen tuhoutumista. Hakemuksessa esitetyillä mahdollisilla ulkoilureiteillä mahdollistetaan kevyenliikenteen pääsy moottoritien alitse, mutta virkistysalueita meluisat sillanaluset eivät tule muodostamaan. Kevyenliikenteen väylän varaus on ylivesikorkeuden alapuolella. Siltojen aiheuttamaa maisemahaittaa on esitetty lievennettävän läpinäkyvillä melukaiteilla, joista Suomessa on vähän kokemusta. Rakenteiden puhtaanapito on hankalaa ja kallista, joten maisemahaitan lieventyminen on kyseenalaista.

Hakemuksessa esitetään virheellisesti, että Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamon purkupaikka sijaitisi Kukonkosken siltapaikan yläpuolella. Purkupaikka on noin 2 km jokiuomaa pitkin alaspäin siltapaikalta.

Hakemuksessa esitetään ristiriitaisesti että keskisuuret savimaiden joet on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi ja alueen olevan osittain äärimmäisen uhanalaista runsasravinteista tuoretta lehtoa ja osittain vaarantunutta runsasravinteista lehtoa, mutta luontokohdetta ei pidetä suojeluarvoltaan merkittävänä. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdysaluetta tie ja sillat heikentävät, minkä vuoksi heikentämiseen on haettu poikkeuslupa. Jokea kutsutaan hakemuksessa välillä puroksi ja välillä joeksi. Kyseessä on siis joki.

Silta-alue ei ole hakemuksen kuvaamaa "laajaa ja voimakkaasti kumpuilevaa viljelysaukeaa", vaan jokivarren luonnontilaiset lehdot rajoittuvat asutus- ja teollisuusalueisiin.

4) **Lahden kaupungilla** ei ole ollut lausuttavaa hakemuksesta.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

HAKEMUKSEN TÄYDENTÄMINEN

Aluehallintovirasto on 23.5.2016 päivätyllä täydennyspyynnöllä pyytänyt hakijaa täydentämään hakemustaan maantietoimitusta koskevilla tiedoilla.

Hakija on 17.6.2016 täydentänyt hakemustaan. Hakija on ilmoittanut hankivansa oikeudet lupahakemuksissa esitettyihin suunnitellulla tiealueella sijaitseviin maa- ja vesialueisiin maantietoimituksessa. Oikeudet hankitaan ennen vesilain mukaiseen lupaan sisältyviin töihin ryhtymistä ja tämä koskee myös valmisteluluvan mukaisia töitä. Vakiintuneen käytännön mukaan vesilain mukaisia lupia on haettu ja saatu hakijan esitettyä luotettavan selvityksen siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään. Tiealueen ulkopuolisten alueiden haltuunoton tavoittelu ei ole tarkoituksenmukaista ennen vesilain mukaisten lupien myöntämistä.

Maa-alueiden haltuunottojen valmistelukokous on pidetty 6.6.2016. Kokouksessa on todettu, että tiealueiden haltuunotto tapahtuu maantietoimituksen alkukokouksen yhteydessä. Valtatien 12 haltuunotto tehdään Hollolassa 22.11.2016 ja Lahdessa 24.11.2016. Toimitukset tehdään kaksivaiheisina. Alkukokouksen pöytäkirjat toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle pöytäkirjojen valmistuttua.

Selvyyden vuoksi hakija on todennut, että vesilain (587/2011) 3 luvun 4 §:n 3 momentissa on luvan myöntämisen yleisenä edellytyksenä esitetty, että hakijalla on oltava oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin. Lain mukaan, jos hakija ei omista aluetta tai hallitse sitä pysyvällä käyttöoikeudella, luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalle myönnetään oikeus alueen käyttämiseen tai että hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään. Vesilaki ei aseta luvan myöntämisen edellytykseksi, että oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin on oltava lupaa myönnettäessä, vaan hakijan esittämä luotettava selvitys oikeuksien järjestämisestä on riittävä. Riittävänä selvityksenä voidaan pitää tietoja maantielain nojalla tehtävästä tietoimituksesta.

HAKIJAN SELITYS

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa selitys lausuntojen johdosta. Hakija on 29.8.2016 aluehallintovirastoon toimittamassaan selityksessä todennut **Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen** lausunnosta 3) muun muassa seuraavaa.

Hankkeen toteutus parantaa merkittävästi liikenneturvallisuutta ja ohjaa liikenteen läpikulun pois Lahden ja Hollolan keskusta-alueilta sekä tuottaa merkittävät kustannussäästöt yritysten kuljetuksille. Hanke on yhteiskuntataloudellisesti erittäin kannattava. Tielinjausta koskevat ratkaisut eivät kuulu vesilain mukaisesti ratkaistaviin asioihin. Tielinjaus ratkaistaan kaavoituksessa ja maantielain mukaisessa päätöksenteossa.

Kukonkosken siltapaikalla on voimassa Lahden yleiskaava 2025. Tielinjaus on voimassa olevan yleiskaavan ja Lahden yleiskaavaehdotuksen mukainen. Kukonkosken siltapaikalla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Tielinjauksen valinta ja vaihtoehtojen vertailu eivät ole vesilain mukaisen luvan yhteydessä ratkaistavia asioita.

Tiehankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely toteutetaan lähtökohdaisesti tiehankkeen yleissuunnitteluvaiheessa. Maantielain 29 §:n mukaisesti tiehankkeen yleissuunnitelmaan on liitettävä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Kun yleissuunnitelmaan on sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain mukaista arviointimenettelyä, ei sitä enää sovelleta yleissuunnitelman mukaisen tiesuunnitelman laatimiseen. Yleissuunnittelun tarkkuus on riittävä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamiselle.

Ympäristövaikutusten arviointi on toteutettu vuonna 1996 voimassa olleen ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain edellyttämällä laajuudella ja tarkkuudella hankkeen yleissuunnittelun ollessa käynnissä. Launeen linjausvaihtoehdon mukaisessa yleissuunnitelmassa ja lupahakemuksen laatimisen yhteydessä on myöhemmin täydennetty ympäristövaikutuksiin liittyviä selvityksiä ja vaikutustarkasteluja. Tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä ympäristö- ja luontoselvityksiä on päivitetty ja täydennetty. Hankkeen jatkovalmistelussa voidaan selvityksiä tarvittaessa täydentää ja tehdä lisäselvityksiä. Lupahakemus sisältää asian ratkaisemisen kannalta riittävät ympäristön nykytilaa kuvaavat selvitykset. Hakija on selityksessään tarkastellut tiestä aiheutuvaa melua.

Siltapaikat eivät sijaitse pohjavesialueella eikä siltojen rakentamiseen tai käyttöön arvioida liittyvän pohjaveteen kohdistuvia riskejä. Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016–2021 asetettu tavoite sijoittaa uudet liikenneväylät pohjavesialueiden ulkopuolelle ei ole kuitenkaan velvoittava. Tiehankkeen suunnittelussa on otettu huomioon vesienhoitosuunnitelman tavoitteet. Nykyinen valtatie 12 sijoittuu Lahden kohdalla tärkeälle pohjavesialueelle lähes koko matkalla, kun taas Lahden eteläinen kehätie kulkee pääosin pohjavesialueiden ulkopuolella. Sillan kunnossapito ei eroa muun tielinjan kunnossapidosta. Siltojen liukkaudentorjunta tehdään muun tielinjan liukkaudentorjunnan yhteydessä. Kunnossapitoon ja liukkauden torjuntaan ei arvioida liittyvän erityisiä haitallisia vaikutuksia. Siltojen käyttöön ei arvioida liittyvän poikkeavia onnettomuustilanteista johtuvia riskejä alueen pintavesille. Uusi tielinjaus vähentää pinta- ja pohjavesiin liittyviä riskejä onnettomuustilanteissa.

Porvoonjoessa on vesilain 1 luvun 6 §:n mukainen valtaväylä. Hulevesijärjestelyille ei ole haettu vesilain mukaista lupaa. Silloilta kertyvät pintavedet ohjataan laajennettuihin sivuojiin, jolloin koko tien ojasto toimii veden varastoinnissa. Käytäntönä savi- ja kivennäismailla ei ole ollut, että hulevesiä tulisi viivyttaa ennen laskuojaan johtamista. Hakemuksessa viitatus sulku-luukkukaivot rakennetaan ainoastaan poikkeustilanteita varten ja ne suljetaan ainoastaan poikkeustilanteissa. Sulkuluukkukaivoilla ei ole hulevesien viivytysfunktiota.

Eläinten kulku ja ekologiset yhteydet sekä hankkeen vaikutus niihin on otettu huomioon lupahakemuksessa. Alikulkuihin, tierumpuihin ja riista-aitoihin liittyvät yksityiskohdat tarkentuvat rakennussuunnittelussa. Rakennussuunnittelussa huomioidaan eläinten kulkuun liittyvät näkökohdat.

Uhanalaiset luontotyypit on otettu huomioon lupahakemuksessa. Kukonkosken kohdalla sijaitsee Lahden kaupungin LUMO-kohde, jossa sijaitsevat lehdot on luokiteltu Suomen luontotyyppien uhanalaistarkastelun mukaisesti. Hakija tarkentaa lupahakemustaan ja toteaa, että kyseinen LUMO-kohde on suojeluarvoltaan merkittävä luontokohde.

Porvoonjokea on mahdollista käyttää melontareittinä. Siltarakenteet eivät estä melomista sillan ali eivätkä näin ollen katkaise maakuntakaavan mukaista melontareittiä.

Lupahakemuksessa on todettu, että Porvoonjoen pääuomassa Vähäjoen alapuolella on kolme täydellistä kalojen nousuestettä. Lausunnossa esitetyn mukaisesti on mahdollista, että nousuesteet eivät ole täydellisiä, mutta hakijalla ei ole tästä vahvistettua tietoa.

Hakija tarkistaa lupahakemustaan ja toteaa, että Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamon purkupaikka sijaitsee Porvoonjoen rannassa 2 km silta- paikan alapuolella.

Hakija on hakenut vesilain 3 luvun 16 §:n mukaista valmistelulupaa siltojen rakentamistoimille. Valmistelulupa voidaan myöntää perustellusta syystä. Hallituksen esityksen eduskunnalle vesilainsäädännön uudistamiseksi (HE 277/2009) mukaan perusteltuna syynä voidaan pitää muun muassa hankkeen pitkäkestoisuutta ja töiden lykkääntymisen vahingollisuutta. Valmistelulupaa on haettu, koska laajan ja pitkäkestoisen tiehankkeen läpivienti ja hallinnointi edellyttävät, että työvaiheet voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä ja aiheettomitta viivytyksittä. Hakijan näkemyksen mukaan valmistelulupa siltojen rakentamistoimille voidaan myöntää.

Hankkeesta aiheutuvat haitat ovat vähäisiä tien parantamisesta aiheutuviin hyötyihin nähden. Lahden eteläisen kehätien rakentamisesta uudella linjauksella saatava hyöty on liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden paranemisen vuoksi hankkeesta johtuvaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä huomattavasti suurempi. Uusi tielinjaus on myös pohjavesien suojelun kannalta huomattavasti parempi kuin nykyinen tilanne tai tien parantaminen nykyisen tien maastokäytävässä. Hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

ALUEHALLINTOVIIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle luvan Kukonkosken siltojen S18a ja S18b rakentamiseen Porvoonjoen yli 4.9.2015 päivätyn

hakemussuunnitelman mukaisesti 29.5.2016 päivätyn suunnitelmakartan piir.nro S18-2.1 mukaiseen paikkaan Lahden kaupungissa.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

1) Sillat on rakennettava 29.5.2015 päivätyn pääpiirustuksen nro 15TS-S18 mukaisesti siten, että kansirakenteiden alareunat ovat välitukien T2 ja T3 keskipisteessä vähintään korkeudella $N_{2000} +75,0$ m ja välitukien T2 ja T3 vapaa väli on sillan suuntaisesti vähintään 14,0 m.

2) Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesistölle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Töissä tulee välttää veden samentumisen aiheuttamista ja uoman kaventamista. Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei vesiliikenne siltatyömaan ohi tarpeettomasti esty rakennustöiden aikana.

Mikäli töitä tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa jäätä on rikottu tai jään kantavuus muuten on työn takia huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.

3) Rakennustöiden päätyttyä rakennustelineet ja -jätteet on poistettava vesialueelta pohjaa myöten ja rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen kuntoon. Siltapaikka on maisemoitava ja viimeisteltävä siten, että se sopii mahdollisimman hyvin alueen maisemakuvaan.

4) Silta on pidettävä suunnitelman mukaisessa kunnossa.

5) Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva ja välittömästi ilmenevä edunmenetys on viipymättä korvattava asianomaiselle edunmenettäjälle.

Luvan saaja on muutoinkin vastuussa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvasta edunmenetyksestä.

6) Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen työnaikaisia vesistövaikutuksia hakemussuunnitelman kohdassa 17 esitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen hyväksymällä tavalla. Tarkkailun tulokset tulee toimittaa niiden valmistuttua mainitulle vastuualueelle sekä Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

7) Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hankke on toteutettava olennaisilta osin kymmenen vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi uhalla, että lupa raukeaa.

8) Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille vesi- ja maa-alueiden omistajille.

9) Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valmistumisilmoitukseen on liitettävä siltojen lopullista sijaintia osoittava kartta ja mittoja osoittava piirustus.

Perustelut

Hanke on tarpeen Lahden eteläisen kehätien (valtatie 12) rakentamiseksi ja ajoneuvoliikenteen johtamiseksi Porvoonjoen ylitse. Lahden eteläisen kehätien rakentamisen vaihtoehtoista on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Ympäristövaikutusten arvioinnin tarkoituksena on ollut selvittää tarve valtatie 12 maankäyttövaraukselle ja löytää sen paikaksi sopivin vaihtoehto. Hanke on alueella voimassa olevan kaavoituksen mukainen.

Sillan rakentaminen aiheuttaa vähäistä ja lyhytaikaista veden samentumista. Jokiuomaan ei sijoiteta väliaikaisia tai pysyviä siltarakenteita eikä silta aiheuta padotusta jokiuomassa. Siltapaikka ei sijaitse pohjavesialueella. Luvan saaja on hankkinut siltaa varten tarvittavat hallintaoikeudet maa- ja vesialueisiin maantielain mukaisessa menettelyssä. Lupamääräysten mukaisesti toteutettuna hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Hanke ei vaikeuta Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden toteutumista. Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Lupa on siten myönnettävä.

Sovelletut säännökset Vesilain (587/2011) 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1) kohta ja 3) momentti, 5 §, 10 § ja 11 §

Valmistelulupa Aluehallintovirasto oikeuttaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Perustelut Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Luvassa tarkoitettut työt ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai sen määräyksiä muutetaan.

Sovellettu säännös Vesilain (587/2011) 3 luvun 16 §

Lausuntoihin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa lausunnot huomioon luparatkaisusta ja lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Aluehallintovirasto viittaa **Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen** lausunnon osalta lupamääräyksiin sekä luparatkaisun ja valmistelulupaa koskevan ratkaisun perusteluihin.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 2 410 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen vuosien 2014 ja 2015 maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) mukaisesti, koska hakemus on pantu vireille vuonna 2015. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan vesilain 3 luvun mukaisen siltää koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 2 410 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Jäljennös päätöksestä

Lahden kaupunki
Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköpostitse)
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen/ Hämeenlinna (sähköpostitse)
Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-10182-2015 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

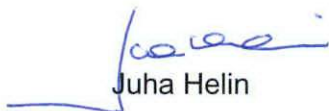
Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Lahden kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Juha Helin

Riitta Ikäheimo

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Juha Helin ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Riitta Ikäheimo.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **8.3.2017**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, hankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteissa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 0295 016 000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.